

3. Дячук Н. В. Ознаки вираження психолінгвістичних характеристик художнього тексту / Н. В. Дячук // Психолінгвістика : [зб. наук. праць ДВНЗ "Переяслав-Хмельницький державний педагогічний університет імені Григорія Сковороди"]. – Переяслав-Хмельницький: «Видавництво КСВ», 2014. – Вип. 16. – с. 211-220
4. Єрмоленко С. Я. Українська мова : короткий тлумачний словник лінгвістичних термінів / С.Я. Єрмоленко, С. П. Бибик, О. Г. Тодор. – К. : Либідь, 2001. – С. 222
5. Алексєєва І. С. Професійний тренінг перекладача : [навч. посіб. по усному і письмовому перекладу для перекладачів і викладчів] / І. С. Алексєєва. – СПб. : Союз, 2001. – 288 с.
6. Olohan M. Commercial Translation / M. Olohan // Handbook of translation studies. – John Benjamins, 2010. – P. 41-44
7. Blakemore D. Are apposition markers discourse markers? / D. Blakemore // Journal of Linguistics. – 1996. – Vol. 32, № 2. – P. 325-347.

Л. П. Полішук
м. Житомир

СПЕЦИФІКА ПІДГОТОВКИ МАЙБУНІХ ПЕРЕКЛАДАЧІВ В УМОВАХ ЄВРОІНТЕГРАЦІЇ

Внаслідок політичних, економічних та соціальних змін у кінці ХХ – на початку ХХІ століття посилилася тенденція до інтеграції вітчизняної системи освіти в європейський простір, що пов'язано з переосмисленням вітчизняного досвіду і пошуком ефективних шляхів її реорганізації.

Реформування системи професійної підготовки майбутніх перекладачів неможливо уявити без таких явищ, як інтеграція, Болонський процес, модернізація, які виступають зовнішнім чинником сучасних освітніх змін.

Ставши повноправним учасником Болонського процесу, Україна, скоординувала з ним пріоритети розвитку вищої освіти і здійснює модернізацію освітньої діяльності в контексті європейських орієнтирів. Згідно з Національною доктриною розвитку освіти України у ХХІ столітті (2002 р.) до них віднесено модернізацію змісту, форм та методів навчання, розроблення та запровадження державних стандартів педагогічної освіти. Більш конкретно про дані зміни зазначається в Програмі дій щодо реалізації положень Болонської декларації у системі вищої освіти і науки України (2004 р.) та Законі України "Про вищу освіту" (2006 р.), де

передбачається фундаментальна фахова, психологічна та практична підготовка майбутніх перекладачів.

Основною проблемою підготовки кваліфікованих перекладачів, здатних максимально ефективно задовольнити конкретні сегменти ринку праці, є необхідність поєднання ними знань іноземної мови зі знаннями специфіки галузі їхньої професійної діяльності. Для забезпечення кожним перекладачем високоякісного та відповідального виконання тих вимог, які висуває практика міжкультурної комунікації, в навчальному процесі підготовки такого фахівця необхідно ретельно відібрати та врахувати спеціальні знання, навички та професійні уміння, у той самий час звернувши увагу на творчий характер перекладацької діяльності.

Найбільш типовим шляхом опанування даної професії є наступний перехід: від знань – до умінь, від умінь – до навичок. З точки зору методики важливо також, щоб уміння, сформовані у студентів на основі теоретичних знань, створювали той міст, який дозволяє ліквідувати типовий для вузівської підготовки перекладачів розрив між теоретичним та практичним курсом, тобто, вільно орієнтуватися у різних сферах професійної діяльності.

Важливе значення для ефективності навчання має обсяг навчального матеріалу, що повинен максимально наближатися до реальних завдань професійного перекладача; при цьому, вважаємо, навчальний матеріал має поновлюватись кожні два роки. Важливим завданням у процесі формування перекладацької компетенції є також набуття навичок швидкого та якісного оформлення перекладацьких завдань, тобто навичок комп'ютерного набору, вмінь застосовувати сучасне програмне забезпечення та здійснювати пошук необхідної інформації в мережі Інтернет. Необхідною вимогою значної кількості навчальних програм має бути досвід проживання, навчання або перекладацької практики у країні, мова якої вивчається, оскільки організація практики є одним з необхідних елементів професійного становлення майбутнього перекладача [2].

Отже, основним аспектом підготовки багатопрофільних перекладачів є не тільки забезпечення комплексом знань, умінь та навичок (професійної компетенції) фахівця, а також необхідність додаткового вивчення специфіки перекладацької діяльності у тій чи іншій галузі.

Американським науковцем Б. Рубрехом були розроблені 10 концепцій, які повною мірою відображають характер навчальної діяльності та професії перекладача: студенти не стають професійними перекладачами у стінах навчального закладу;

перекладач має виховувати у собі силу волі; знання іноземної мови є необхідним, але недостатнім для перекладацької діяльності; переклад є частиною, а не результатом процесу вивчення мови; кінцева мета студентів-перекладачів – досягти розуміння людьми їх перекладу; не всі практичні завдання є цікавими для студентів; усі запропоновані викладачем справи мають відповідати поставленій ним меті; перекладацька майстерність вимагає більшого, ніж розуміння значення окремих слів; завершений переклад ніколи не буває завершеним остаточно; переклад, передусім, потребує дисципліни [3].

Підводячи підсумок необхідно зазначити, що професійні перекладачі мають бути добре обізнані зі структурою та стилістичними особливостями вихідної та цільової мов; важливим компонентом освітньо-професійної програми має стати дослідження літератури країни, мова якої вивчається. Так, наприклад, порівнюючи особливості перекладу художньої і технічної літератури, основне завдання перекладача художнього тексту – висвітлення літературних образів, тоді як технічний перекладач має передавати факти. Саме тому перекладач технічної літератури повинен знати предмет перекладу і володіти властивим цьому жанру стилем [1].

До спеціальної складової частини перекладацької компетенції можна додати знання предмета висловлювання та володіння термінологічними одиницями, які мають фахову спрямованість тексту. Перекладачеві доцільно знати термінологічні одиниці у двох мовних поняттях. Сучасний перекладач-спеціаліст повинен постійно вдосконалювати предметну галузь знань та водночас набувати практичних навичок з оволодіння двомовними термінологічними одиницями.

Отже, зміст курсу перекладу повинен бути направлений як на оволодіння необхідними професійними знаннями, так і на розвиток перекладацьких умінь і навичок. При цьому вміння та навички перекладу і складають кінцеву мету курсу перекладу, тому що вони забезпечують практичну професійну діяльність перекладача. Уміння та навички перекладу створюються на основі використання спеціально підібраних навчальних матеріалів, до яких відносяться перекладацькі справи і навчальні тексти.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ ТА ЛІТЕРАТУРИ

1. Мирам Г.Э. Профессия : переводчик / Г.Э. Мирам. – К. : Ника-Центр, 1999. – 144 с.

2. Gile D. Basic concepts and models for interpreter and translator training / D. Gile. – John Benjamins Publishing Company, 2009. – 283 p.
3. Rubrecht Brian G. Knowing Before Learning: Ten concepts students should understand prior to enrolling in a university translation or interpretation class [Електронний ресурс] / Brian G. Rubrecht // Translation Journal – 2005. – Vol. 9. – No.2. – Режим доступу : <http://translationjournal.net/journal//32edu.htm>.

В. В. Прокопенко
м. Житомир

ДИСКУРСОЦЕНТРИЗМ ЯК МЕТОДОЛОГІЧНА ОСНОВА ПОСТМОДЕРНІСТСЬКОГО ПІДХІДУ ДО АНАЛІЗУ ВВІЧЛИВОСТІ

Сучасні дослідження нормативних аспектів вербальної інтеракції розвиваються у загальному вигляді у двох напрямках: 1) "традиційному/позитивістському" в основі якого покладено Принцип Кооперації П. Грайса та загальні положення теорії мовленнєвих актів та 2) "дискурсивному/постмодерністському", представники якого намагаються запропонувати альтернативну класичній парадигмі дослідження ввічливості.

Американський логік П. Грайс одним із перших спробував сформулювати правила нормативного мовного спілкування висунувши ідею про те, що людське спілкування здійснюється на базі фундаментальних раціональних принципів регуляції міжособистісного спілкування, що забезпечують його успішність. Таким чином, ефективна нормативна комунікативна взаємодія, згідно П. Грайса, заснована на презумпції її учасників, що в процесі інтеракції всі співрозмовники дотримуються фундаментальних принципів регуляції міжособистісного спілкування, а їх комунікативний внесок на певному етапі діалогу є таким, якого потребує спільно прийнята мета (спрямування) цього діалогу.

Узагальнивши методологічні засади існуючих позитивістській підходів до визначення комунікативної ввічливості, виявляється можливим виокремити чотири основні дослідницькі перспективи: 1) з позиції соціальної норми (Bousfield D., Geyer N., Locher M., Fraser B., Kasper G.); 2) з позиції максимум спілкування (Grice H.P., Lakoff R., Leech G.); 3) з позицій комунікативного контракту (Fraser B., Nolen W.); 4) з позицій збереження "обличчя" (Goffman E., Brown P., Levinson S., Yule G.). Більшість представників згаданих теорій ввічливості тією чи іншою мірою критикують своїх опонентів, хоча